

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE
GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI (AMASYA İLİ ÖRNEĞİ)**
**COMPARISON OF READING HABITS OF HIGH SCHOOL STUDENTS ACCORDING TO
DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS (SAMPLE OF AMASYA CITY)**

Mehmet YILDIRIM*
Oğuzhan CEYLAN**

Öz

Bu araştırmanın amacı; liselerde öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını ve ele alınan bazı demografik özelliklerine göre kitap okuma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Amasya il merkezinde liselerde öğrenim gören 252 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf ve spor yapma durumu) belirlemek için kişisel bilgi formu, kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumlarını belirlemek için ise Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilen "kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 18 programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde "sıklık, yüzde, aritmetik ortalama, çarpıklık ve basıklık değerleri, t testi, ANOVA testi ve çoklu karşılaştırma testleri kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin puan ortalamaları yüksek düzeyde tespit edilmiştir ($\bar{x}=120.24$). Öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları arasında cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf ve spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Okuma Alışkanlığı, Spor.

Abstract

The purpose of this research is to determine the attitudes of students who study in high schools towards their reading habits and the relation between reading habits according to some demographic characteristics. The study group of the study consists of 252 high school students in Amasya province center. Personal information form was used to determine the demographic characteristics (gender, age, school type, classroom and sporting situation) of students participating in the research and the "reading habit attitude scale" developed by Gömleksiz (2004) was used to determine attitudes to reading. SPSS 18 program was used for statistical analysis of the data. In the analysis of the data, " frequency, percentage, arithmetic mean, skewness and kurtosis values, t test, ANOVA test and multiple comparison tests were used. Statistical significance was accepted as .05. According to the results of the research, the average score of the students' reading habits was determined at a high level ($\bar{x}=120.24$). There were statistically significant differences between students' average scores and subscales of reading habits according to gender, age, school type, class and sporting situation.

Keywords: Student, Reading Habit, Sport.

1. GİRİŞ

Bireylerin yaşamda yer alabilmesinde, yeni bilgiler öğrenmesinde, kendini yetiştirip geliştirmesinde en etkili araçlardan biri olan okuma ile ilgili farklı tanımlar yapılmıştır. Özbay (2013: 2) tarafından "gördüğünü anlamlandırma faaliyeti olup fiziksel ve zihinsel unsurların beraber kullanıldığı karmaşık bir dil becerisi" Akyol (2006: 29) tarafından "yazar ve okur arasındaki aktif ve etkili bir iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma süreci" olarak tanımlarken, Kavcar ve arkadaşlarına (2005: 41) göre okuma "bir yazıyı sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama ve kavrama sürecidir. "Sever ise (2004: 14) "sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde, düşünsel bir çabayı, anlamlandırmayı gerektiren bir düşünme süreci" olarak tanımlamaktadır.

Kaliteli ve nitelikli bir hayat sürdürmek için okumak nitelikli bir araçtır (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007: 5). Gelişmekte ve değişmekte olan dünyada bilgiye ulaşmanın farklı yöntemleri vardır. Ancak bu yöntemlerin çoğu iyi bir okuyucu olmaktan geçmektedir.(Yıldız ve ark., 2015: 142). Diğer bir söylem ile bilgiyi edinmenin en iyi yolu okumaktır (Koç ve Müftüoğlu, 1998: 62). Bu bağlamda gelişen dünyaya ayak uydurabilmemiz, ülkemizi geliştirebilmemiz için toplumun her ferdinin özellikle gençlerimizin okuma alışkanlığı kazanması oldukça önemlidir. Toplumların gelişmesi ancak bilgi tüketimiyle mümkün olduğu, toplumu oluşturan bireylere okuma alışkanlığı kazandırılması toplumsal gelişme açısından hayati öneme sahip olduğunu vurgulamıştır (Çakmak ve Yılmaz, 2009: 492).

* Yrd. Doç. Dr., Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Yozgat, Türkiye, mehmet2682@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9707-6540>

** Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, oguz66han@hotmail.com

Okuma alışkanlığı; okuryazarlıktan sonra gelen bir aşama olarak görülmekte ve bireyin kişisel gelişimi, toplumda yer edinmesi ve ihtiyaçları için okumayı bir gereksinim olarak algılaması sonucu, okuma eylemini hayat boyu sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirilmesi (Makotsi, 2005) ve okumanın davranışa dönüşüp otomatikleşmesidir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007). Bir diğer tanıma göre de okuma alışkanlığı, "Dikkati öncelikle belirli bir şey üzerinde toplama eğilimi, (TDK, 2011) okuma faaliyetini istedik olarak devam ettirme olarak tanımlanmıştır (Gündüz ve Şimşek, 2013: 17). Bireylerin okuma alışkanlığını okumayı otomatikleştirerek edinmesi sonucu bireylerde eleştirel düşünmenin oluşmasına destek olan önemli kaynak oluşturarak bireylerin okuma eylemini, bireysel bir ihtiyaç olarak düzenli, devamlı ve eleştirel şekilde gerçekleştirmesidir (Yılmaz, 2000: 453-455). Toplumun temeli olan ve toplumu oluşturan bireylerin okuma becerilerinin ülkelerin gelişmişlik düzeylerine pozitif yönde katkısı olduğu görülmektedir (Eğitimde Araştırma Geliştirme Dairesi [Earged, 2007; Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011; Meral, 2005). Bu sayede bireyler okuma alışkanlığı kazanarak topluma ve geleceğe daha eleştirel ve daha geniş açı ile bakarak ülkesini ve kendilerini daha da geliştirmektedir.

Okuma alışkanlığının önce aile sonrada okul ortamında küçük yaşlardan itibaren kazandırılması önemlidir. Ortaöğretimin amaçlarından biri de öğrencilere, asgari ortak bir genel kültür verilerek onlarda kişi ve toplum sorunlarını tanıma ve çözüm yollarını arama; ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunma bilinci kazandırmaktır (MEB, 2009b). Öğrencilerin bu amaca ulaşmasında, okuma yoluyla edinecekleri birikim önemlidir. Çünkü okumanın iletişimsel, sosyal, kültürel, ekonomik vb. pek çok yararından söz edilebilir. Yeni öğretim programları eğitim sürecinde öğrencinin davranışını değiştirmek yerine dil ve zihinsel becerilerini geliştirmeye ağırlık vermektedir (MEB, 2009a: 9) Milli Eğitim Bakanlığı programları artık okumayı, öğrenmede ve eleştirel bilince ulaşmada en etkili dil becerisi olarak ele almaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte ortaya çıkan iletişim araçları, bilgiye erişim sorununu ortadan kaldırırken artan bilgi yoğunluğu karşısında bireylerin içeriği anlamlandırmada sorunlar yaşamasına neden olmaktadır (MEB, 2012: 5). Bu durum, bireyin okuduklarındaki doğruları ve yanlışları ortaya çıkarmasını, yani eleştiri yapmasını da gerektirmektedir.

Ergenlik döneminde bireylerde biyolojik ve psikolojik değişimler yaşanmaktadır. Bu değişim bireyde kişilik oluşumunda önemli bir yer edinir. Ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin kişiliğini şekillendiren ergenlik döneminde olduğu düşünüldüğünde bu yaşlardaki öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak iyi bir kişilik oluşmasına da katkı sağlayacaktır. Çünkü insanın olgunlaşması, topluma ayak uydurması, değişime olumlu anlamada katkıda bulunması için, sağlam bir kişiliği, eleştirel düşünme, yaratıcı fikirler üretme ve toplumu olumlu yönde yönlendirme anlamında etkisi tartışılmaz bir gerçektir. Günümüzde gençler teknoloji çağının içinde yer alan multimedia denilen ve kullanımı yaygın olan çoklu görsellerin egemen olduğu bir dünyada yetişmektedir. Böyle bir durum karşısında ise öğrenciler okumaya yeterli önemi vermemekte ve okumayı daha az tercih etmektedir (Aksaçlı ve Yılmaz, 2007: 202).

Her geçen gün dünya hızlı bir şekilde değişmektedir. İnsanların karşısına sürekli olarak yeni yaşantılar ve yenilikler çıkmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ bilgi çağı olarak adlandırılmakta ve sürekli hayatımızda değişiklikler yaşanmaktadır. Bu değişiklikler, insanların karşısına yazılı ve sözlü bilgiler olarak çıkmaktadır. Bireyler değişikliklere ve içinde bulunduğu bilgi çağına ayak uydurabilmek ve toplum içinde barınabilmek için kendini çok yönlü olarak geliştirmelidir. Günümüzde insanların karşısına çeşitli konularda binlerce yazı çıkmaktadır. Bu yazılar iletişim teknolojisi ve küreselleşme doğrultusunda yaşanan gelişmelerle birlikte sosyal medya, broşür, gazete, kitap vb. yollarla okuyucuya hızla sunulmaktadır. İnsanların sürekli olarak yenilenen düşünce, bilgi ve değişimlerden haberdar olması ve onlara bir anlam verebilmesi için okumaları zorunlu hale gelmektedir. Ülkemizde ve çevremizde yaşanan olaylar hakkında bilgi sahibi olmamızın, içinde bulunduğumuz yerlerin ve kimliğini taşıdığımız toplumun temel özelliklerini bilmemizin ön koşulu çok kitap okumaktır. Bu noktada bireylerin kitap okuma alışkanlığına hangi düzeyde sahip olduklarının bilinmesi, alışkanlığı kazandırma yolunda atılacak adımlara temel oluşturması açısından önemlidir. Bu doğrultuda bireyler hızla gelişen ve değişen dünyamıza ayak uydurması için eğitim ve öğretimin temeli olan okuma alışkanlığı kazanılması gerekmektedir.

Gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı ise; liselerde öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını belirlemek ve ele alınan bazı demografik özelliklerine göre kitap okuma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Yapılan birçok çalışmada farklı sonuçlar elde edilmiştir.

Bu çalışmada ise bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır.

- Lise öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumları ve alt boyutları arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır ($p < .05$).

- Lise öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumları ve alt boyutları arasında yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır ($p < .05$).
- Lise öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumları ve alt boyutları arasında okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır ($p < .05$).
- Lise öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumları ve alt boyutları arasında sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır ($p < .05$).
- Lise öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumları ve alt boyutları arasında spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır ($p < .05$).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni ve örneklemini, veri toplama araçları ve araştırmada elde edilen verilerin analiz edilmesi işlemlerine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemini

Araştırmanın evrenini; 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Amasya il merkezinde öğrenim gören lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Amasya il merkezinde 3 lisede öğrenim gören öğrenciler içerisinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen 300 öğrenci oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Ekonomik oluşu, uygulanabilirliği, dağınık ve büyük kitlelerden kısa zamanda bilgi alma imkanı sağlaması nedeniyle araştırmanın yürütülmesinde birincil kaynak araştırmaları arasında yer alan anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileriyle ilgili veriler "Kişisel Bilgi Formu" ile kitap okumaya ilişkin tutumlarına yönelik veriler ise "Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Ölçeği" ile elde edilmiştir.

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Katılımcılara cinsiyet, yaş, öğrenim görülen okul, sınıf ve spor yapma durumları ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

2.2.2. Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarına belirlemeye yönelik kullanılan ölçek Gömlüksiz (2004) tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracının geliştirilmesinde Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin kitap okumaya ilişkin duygu ve düşüncelerini belirlemeye yönelik 70 tutum cümlesinden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Uzmanlar tarafından incelenerek değerlendirilen ölçekten, gelen öneriler doğrultusunda 8 madde çıkarılmış, bazı maddeler yeniden ele alınarak düzenlenmiş ve 67 maddelik taslak hali oluşturulmuştur. Ölçekteki seçenekler Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum ve Hiç Katılmıyorum biçiminde 5'li likert tipindedir. Ölçekte bulunan maddelerin 38'i olumlu, 25'i olumsuz tutum ve düşünceleri yansıtmaktadır. Olumlu ifadeli maddeler "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanırken, olumsuz ifadeli maddeler ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanmıştır. Ölçek geçerlik ve güvenilirlik analizleri için 197 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmıştır. 67 maddelik ölçeğin faktöryel geçerliği için faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda madde yükü 0.35 ve altında olan ve binışik maddeler ölçekten çıkartıldıktan sonra 21'i olumlu, 9'u olumsuz olmak üzere toplam 30 tutum cümlesi ve 6 boyuttan oluşan son hali oluşturulmuştur. 1.faktör "Sevgi", 2.faktör "Alışkanlık", 3.faktör "Gereklilik", 4.faktör "İstek", 5.faktör "Etki", 6.faktör ise "Yarar" boyutu olarak isimlendirilmiştir. Oluşturulan ölçeğin faktör yükleri 0.36 ile 0.63 arasında değişmektedir. Faktör 1'in faktör yüklerinin 0.36 ile 0.54, Faktör 2'nin faktör yüklerinin 0.42 ile 0.63, Faktör 3'ün faktör yüklerinin 0.39 ile 0.53, Faktör 4'ün faktör yüklerinin 0.41 ile 0.48, Faktör 5'in faktör yüklerinin 0.39 ile 0.60, Faktör 6'nın faktör yüklerinin ise 0.46 ile 0.59 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum ölçeğinin toplam Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .88 olarak belirlenmiştir. Alt boyutlarına göre Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları incelendiğinde ise elde edilen sonuçlar şu şekildedir.

Tablo 1: Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği Alt Boyut Güvenirlik Katsayıları

Alt Boyutlar	Maddeler	Güvenirlik Katsayıları
Sevgi	1, 3, 5, 6, 8, 16, 20	.78
Alışkanlık	2, 7, 18, 27	.73
Gereklilik	4, 9, 11, 13	.72
İstek	10, 12, 29	.70
Etki	14, 17, 25, 30	.75
Yarar	15, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 28	.79

Gerçekleştirilen bu araştırmada da ölçeğin sevgi boyutu güvenilirliği .81, alışkanlık boyutu .65, gereklilik boyutu .61, istek boyutu .61, etki boyutu .71, yarar boyutu .82 ve ölçeğin toplam güvenilirliği .92 olarak belirlenmiştir. Özdamar (1999)'a göre 0.60 ve üzeri Cronbach Alpha değeri ölçeğin güvenilirliği için yeterlidir. Dolayısıyla bu değer ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

2.3. Verilerin Elde Edilmesi ve İstatistiksel Analizi

Verilerin elde edilmesi aşamasında Amasya il merkezinde üç farklı lisede öğrenim görmekte olan 300 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket yöntemi uygulanarak toplanan veriler SPSS 18 paket programına istatistiki işlemler için aktarılmıştır. Öncelikle veri setinin uygunluğunun test edilmesi amacıyla kayıp değerler, uç değerler ve normallik testleri yapılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde katılımcıların demografik özellikleri betimlemek amacıyla frekans ve yüzde analizlerinden yararlanılmıştır. Ele alınan demografik değişkenlere göre kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeği toplam puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla ise t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve hangi gruplar arasında farklılaşma olduğunun tespiti için ise çoklu karşılaştırma testlerinden (varyansların homojenliğine göre Tukey, Tamhane) yararlanılmıştır.

2.3.1. Kayıp Değerlerin Belirlenmesi

Veri setindeki kayıp değer oranları maddelere göre belirlenmiş ve kayıp veri olmadığı tespit edilmiştir.

2.3.2. Uç Değerlerin Belirlenmesi

Uç değerlerin belirlenmesi amacıyla veri seti için tek değişkenli uç değer sayıları belirlenmiştir. Buna göre veri setinin (n=300) tamamında 48 uç değer tespit edilmiştir. Uç değerlerin fazla olması veri setinin normal dağılımından sapmasına ve yapılacak istatistiksel analizlerin etkilenmesine sebep olabilir. (Ovla ve Daşdelen, 2012: 1-8). Bu doğrultuda uç değerler veri setinden çıkarılmıştır (n=252).

2.3.3. Normal Dağılımın Belirlenmesi

Araştırma grubundan elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine başlamadan önce verilerin ön hazırlığının yapılması ve analizlere uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Basıklık ve çarpıklık katsayıları bu süreçte önemli olduğundan dikkat edilmelidir (Şimşek, 2007: 74). Çarpıklık katsayısı normal dağılımda 0'dır. Negatif çarpıklık katsayısı sağa çarpık dağılıma, pozitif çarpıklık katsayısı da sola çarpık dağılıma işaret eder. Basıklık katsayısı da normal dağılımda 0'dır. Pozitif basıklık katsayısı sivri dağılıma, negatif basıklık katsayısı ise basık bir dağılıma işaret eder (http 1). Çarpıklık ve basıklık katsayılarının (+2 ve +7) aralıklarında kalması verilerin normal dağılım sergilediğini göstermektedir (West ve ark., 1995; Şencan, 2005: 376, Şimşek, 2007: 74).

Yapılan bu araştırmada ölçeğe ilişkin elde edilen verilerin çarpıklık değerlerinin -0.421/ -1.981 arasında, basıklık değerlerinin 0.097 / 0.729 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre verilerin normal dağılım sergilediği belirlenmiş ve istatistiki analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde tanımlayıcı istatistiklere ilişkin bulgular ve farklılık testlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

		N	%
Cinsiyet	Erkek	168	66.7
	Kadın	84	33.3
Yaş	14	20	7.9
	15	118	46.8
	16	52	20.6
	17	62	24.6
Öğrenim Görülen Okul	12 Haziran Anadolu Lisesi	134	53.1
	Alptekin Anadolu Lisesi	58	23.0
	Ahmet Özsoy Anadolu İmam Hatip Lisesi	60	23.8
Sınıf	9	162	64.2
	10	20	7.9
	11	70	27.7
Spor Yapma Durumu	Evet	110	43.7
	Hayır	142	56.3

Araştırmaya toplam 252 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 168'i (%66.7) erkek, 84'ü (%33.3) kadındır. 20'si (%7.9) 14, 118'i (%46.8) 15, 52'si (%20.6) 16, 62'si (%24.6) 17 yaşındadır. 134 (%53.1) öğrenci 12 Haziran Anadolu Lisesinde, 58'i (%23.0) Alptekin Anadolu Lisesinde ve 60'ı (%23.8) Ahmet Özsoy Anadolu İmam hatip Lisesinde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 162'si (%64,2) 9.sınıfta, 20'si (%7.9) 10.sınıfta, 70'i (%27.7) 11.sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin spor yapma durumları incelendiğinde 110'nu (43.7) spor yaptığını belirtirken, 142'si (%56.3) herhangi bir sporla uğraşmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan skoru ile ilgili elde edilen veriler tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3: Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları

	N	Minimum	Maksimum	\bar{x}	Ss
Kitap Okuma Alışkanlığı Toplam Puan	252	71.00	147.00	120.24	17,76
Kitap Okuma Alışkanlığı Derecelendirilmiş Toplam Ortalama Puanı	252	2.37	4.90	4.00	.59

Tablo 3'e göre öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puanı 71.00 ile 147 puan arasında değişmektedir. Elde edilen ortalama puan ise 120.24 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı ölçeği alt boyutları puan ortalamaları ile ilgili elde edilen veriler tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Kitap Okuma Alışkanlığı Ölçeği Alt Boyutları Puan Ortalamaları

Boyutlar	N	\bar{x}	Ss
1.Boyut: Sevgi	252	3.96	.82
2.Boyut: Alışkanlık	252	4.00	.75
3.Boyut: Gereklilik	252	3.96	.74
4.Boyut: İstek	252	3.90	.91
5.Boyut: Etki	252	4.18	.67
6.Boyut: Yarar	252	4.21	.70

Tablo 4'e göre alt boyutlar incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının $\bar{x}=4.21$ ile yarar boyutu olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları karşılaştırılmasına ilişkin t testi bulguları tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyete Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Puan Ortalamaları ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Karşılaştırılması t Testi Bulguları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kitap Okuma Alışkanlığı Toplam Puan Ortalaması	Erkek	168	3.92	.64	-3.533	.000*
	Kadın	84	4.16	.43		
Sevgi	Erkek	168	3.87	.88	-2.586	.010**
	Kadın	84	4.13	.68		
Alışkanlık	Erkek	168	3.93	.76	-1.986	.049*
	Kadın	84	4.13	.71		
Gereklilik	Erkek	168	3.89	.77	-2.111	.036*
	Kadın	84	4.10	.64		
İstek	Erkek	168	3.75	.95	2.989	.000**
	Kadın	84	4.21	.74		
Etki	Erkek	168	4.12	.75	-2.148	.033*
	Kadın	84	4.29	.47		
Yarar	Erkek	168	4.12	.75	-3.034	.003**
	Kadın	84	4.38	.55		

*p<.05, **p<.01

Tablo 5'e göre öğrencilerin cinsiyetine göre kitap okuma alışkanlığı toplam puan ortalamasında ($t=2.487$; $p<0.05$) ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi bulguları tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Yaş'a Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Karşılaştırılması ANOVA Testi Sonuçları

		sd	F	p
Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Toplam Puan Ortalaması	Gruplar Arası	3	6.220	.000**
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		
Sevgi	Gruplar Arası	3	8.100	.000**
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		
Alışkanlık	Gruplar Arası	3	5.746	.001*
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		
Gereklilik	Gruplar Arası	3	4.495	.004**
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		
İstek	Gruplar Arası	3	8.165	.000**
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		
Etki	Gruplar Arası	3	3.999	.008**
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		
Yarar	Gruplar Arası	3	3.824	.011*
	Grup İçi	248		
	Toplam	251		

* $p<.05$, ** $p<.01$

Tablo 6'ya göre öğrencilerin yaşına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<.05$).

Öğrencilerin yaşına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarına ilişkin farklılığın anlamlılığına ilişkin çoklu karşılaştırma testi sonuçları tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Yaş'a Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları ve Alt Boyutlarına İlişkin Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

	Yaş		Ortalama Farkları	Standart Hata	p
Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Toplam Puan Ortalaması	17 yaş	15 yaş	.37*	.090	.000
	17 yaş	15 yaş	.59*	.124	.000
Sevgi	17 yaş	15 yaş	.45*	.114	.001
Alışkanlık	17 yaş	15 yaş	.40*	.114	.003
Gereklilik	17 yaş	15 yaş	.66*	.137	.000
İstek	17 yaş	15 yaş	.31*	.104	.016
Etki	17 yaş	14 yaş	.50*	.177	.024
Yarar	17 yaş	14 yaş			

Analiz sonucunda kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamalarında ve sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki boyutlarında 17 yaşındakiler ile 15 yaşındakiler arasında, yarar boyutunda ise 17 yaşındakiler ile 14 yaşındakiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu

farklılık 17 yaşında olanlar lehinedir. Bu durum 17 yaşındaki öğrencilerin 14 ve 15 yaşındaki öğrencilere oranla daha fazla kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türüne göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi bulguları tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Okul Türüne Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Karşılaştırılması ANOVA Testi Sonuçları

		df	F	p
Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Toplam Puan Ortalaması	Gruplar Arası	2	23.463	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Sevgi	Gruplar Arası	2	24.153	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Alışkanlık	Gruplar Arası	2	19.363	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Gereklilik	Gruplar Arası	2	9.264	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
İstek	Gruplar Arası	2	12.062	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Etki	Gruplar Arası	2	19.013	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Yarar	Gruplar Arası	2	14.057	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		

*p<.05, **p<.01

Tablo 8’e göre öğrencilerin okul türüne göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p<.05).

Öğrencilerin okul türüne göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarına ilişkin farklılığın anlamlılığına ilişkin çoklu karşılaştırma testi sonuçları tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Okul Türüne Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları ve Alt Boyutlarına İlişkin Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

	Okul Türü		Ortalama Farkları	Standart Hata	p
Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Top Puan Ort.	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.57*	.084	.000
		Alptekin A. Lise	.44*	.100	.000
Sevgi	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.80*	.117	.000
		Alptekin A. Lise	.70*	.139	.000
Alışkanlık	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.66*	.108	.000
		Alptekin A. Lise	.36*	.128	.014
Gereklilik	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.47*	.111	.000
		Alptekin A. Lise	.36*	.132	.016
İstek	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.62*	.135	.000
		Alptekin A. Lise	.65*	.161	.000
Etki	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.59*	.098	.000
		Alptekin A. Lise	.52*	.116	.000
Yarar	İmam Hatip Lisesi	12 Haz A. Lise	.55*	.103	.000
		Alptekin A. Lise	.36*	.123	.009

Analiz sonucunda kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamalarında ve sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki ve yarar boyutlarında İmam hatip lisesinde öğrenim gören öğrenciler ile diğer liselerde öğrenim gören öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılık İmam hatip lisesi öğrencileri lehinedir. Bu durum imam hatip lisesindeki öğrencilerin diğer liselerde öğrenim gören öğrencilere oranla daha fazla kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi bulguları tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Sınıfa Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Karşılaştırılması ANOVA Testi Sonuçları

		sd	F	p
Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Toplam Puan Ortalaması	Gruplar Arası	2	12.644	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Sevgi	Gruplar Arası	2	16.004	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Alışkanlık	Gruplar Arası	2	9.821	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Gereklilik	Gruplar Arası	2	8.740	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
İstek	Gruplar Arası	2	11.977	.000**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Etki	Gruplar Arası	2	7.745	.001**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		
Yarar	Gruplar Arası	2	7.320	.001**
	Grup İçi	249		
	Toplam	251		

*p<.05, **p<.01

Tablo 10'a göre öğrencilerin sınıfına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p<.05).

Öğrencilerin sınıfına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarına ilişkin farklılığın anlamlılığına ilişkin çoklu karşılaştırma testi sonuçları tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Sınıf'a Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Toplam Puan Ortalamaları ve Alt Boyutlarına İlişkin Farklılığın Anlamlılığına İlişkin Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

	Sınıf		Ortalama Farkları	Standart Hata	p
	9.sınıf	10.sınıf			
Kitap Okuma Alışkanlığı Tutum Toplam Puan Ortalaması	9.sınıf	10.sınıf	-.54*	.134	.000
		11.sınıf	-.29*	.081	.001
Sevgi	9.sınıf	10.sınıf	-.82*	.184	.000
		11.sınıf	-.47*	.111	.000
Alışkanlık	9.sınıf	10.sınıf	-.59*	.171	.002
		11.sınıf	-.34*	.103	.003
Gereklilik	9.sınıf	10.sınıf	-.44*	.171	.025
		11.sınıf	-.37*	.103	.001
İstek	9.sınıf	10.sınıf	-.59*	.207	.012
		11.sınıf	-.55*	.125	.000
Etki	9.sınıf	10.sınıf	-.52*	.156	.002
		11.sınıf	-.24*	.094	.028
Yarar	9.sınıf	10.sınıf	-.56*	.162	.002

Analiz sonucunda kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamalarında ve sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki ve yarar boyutlarında 9. sınıflar ile 10 ve 11. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıklar 10. ve 11. sınıflar lehinedir. Bu durum 10. ve 11. sınıfların 9. sınıflara oranla daha fazla kitap okuma alışkanlığına sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor yapma durumlarına göre kitap okuma alışkanlığı tutumları toplam puan ortalamaları ve alt boyutları puan ortalamaları karşılaştırılmasına ilişkin t testi bulguları tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Spor Yapma Durumuna Göre Kitap Okuma Alışkanlığı Tutumları Puan Ortalamaları ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Karşılaştırılması t Testi Bulguları

	Spor Yapma Durumu	N	̄	Ss	t	p
	Hayır	142	3.93	.61		
Sevgi	Evet	110	3.98	.83	-5.97	.551
	Hayır	142	3.92	.81		
Alışkanlık	Evet	110	4.06	.70	-1.480	.140
	Hayır	142	3.92	.80		
Gereklilik	Evet	110	4.03	.67	-1.630	.104
	Hayır	142	3.88	.81		
İstek	Evet	110	3.92	.89	-3.97	.692
	Hayır	142	3.87	.94		
Etki	Evet	110	4.21	.67	-1.008	.315
	Hayır	142	4.13	.67		
Yarar	Evet	110	4.30	.64	-2.377	.018*
	Hayır	142	4.09	.76		

*p<.05, **p<.01

Tablo 12'ye göre öğrencilerin spor yapma durumuna göre yarar boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0.05). Spor yapanların spor yapmayanlara oranla kitap okumayı daha yüksek oranda yararlı gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada liselerde öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını belirlemek ve ele alınan bazı demografik özelliklerine göre kitap okuma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda örneklem grubunun cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde 168 erkek (%66.7), 84'ü (%33.3) kadın öğrencidir. Araştırma bulgularına göre kitap okuma alışkanlığı tutum ölçeğinden elde edilen minimum puan 71, maksimum puan 147, ortalama puan ise 120.24'tür. Bu sonuç doğrultusunda öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Filiz (2004) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun kitap okumayı sevdiğini, Şanlıbaba ve Gümüş'ün (2014) "Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu Örneği" çalışmasında da öğrencilerin kitap okumayı yüksek oranda sevdiği tespit edilmiştir. Özdemir (2003) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun okuma tutum düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Şahin (2009) tarafından yapılan diğer bir araştırmada da 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin boş zamanlarında en fazla kitap okumaktan hoşlandıkları belirlenmiştir. Gerçekleştirilen bu çalışmada da benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Baş (2012) tarafından 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarına yönelik yapılan çalışmada öğrencilerin orta düzeyde bir alışkanlığa sahip olduğu belirlenmiştir. Dökmen (1994) tarafından yapılan bir diğer araştırmada öğrencilerin okuma ilgi ve alışkanlıkları incelenmiş sonuç olarak alışkanlıklarının düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu çalışma sonuçları ile ise farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı ölçeği alt boyutları puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamanın yarar boyutunda ($\bar{x}=4.21$) olduğu tespit edilmiştir. Tel ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin kitap okumanın yararının farkında oldukları ancak buna rağmen okuma alışkanlıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Korkmaz'ın (2000) ve İpşiroğlu (1997) tarafından gerçekleştirilen diğer araştırmalarda da benzer sonuçlar görülmüştür. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise öğrencilerin kitap okumayı yararlı gördükleri ve bu açıdan okumanın ve kazanılacak bu alışkanlığın zihinsel, eleştirel ve düşünsel açıdan kapasite gelişimi sağlayacağını düşündükleri söylenebilir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre kitap okuma alışkanlığı toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<.05$). Araştırmaya katılan kadın öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu, kitap okumaya daha fazla istekli oldukları ve sevdiğini görülmüştür. Ekici ve arkadaşlarının (2009) öğrencilerin kitap okumaya ilişkin görüşleri üzerine yaptığı çalışma, Yalınkılıç'ın (2007) "Türkçe Öğretmen Adaylarının Okumaya İlişkin Tutum ve Görüşlerine" yönelik çalışması, Odabaş ve arkadaşlarının (2008) "Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı" üzerine yaptığı çalışmada da kız öğrencilerin okuma alışkanlıklarının erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin ders yoğunluğundan artı kalan zamanlarında erkeklere oranla kitap okumayı daha fazla tercih ettikleri sonucuna varılabilir. Gerçekleştirilen bu çalışmalarla elde edilen sonuç örtüşmektedir.

Yapılan araştırmada yaş değişkenine göre kitap okuma alışkanlığı toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<.05$). Yaşın artmasıyla birlikte öğrencilerin kitap okumayı daha gerekli ve yararlı buldukları, kitap okumayı daha sevdiğini ve isteklerinin arttığı belirlenmiştir. Gündoğdu ve arkadaşlarının (2016) gençlerin kitap okuma alışkanlığı üzerine yaptığı çalışmada 15-19 yaş grubu içindeki okuma oranı %83.2 iken, bu oran 20- 29 yaş grubunda %85'tir. Yapılan araştırmalarda göstermektedir ki erken dönemde okuma alışkanlığı kazanan çocukların kelime hazinesi ve düşünme yeteneği artmakta, buna bağlı olarak yaratıcı zeka, dinleme, konuşma yeteneğini de geliştirmektedir (Örteş, 2010).

Araştırma bulgularına göre; okul türü değişkenine göre kitap okuma alışkanlığı toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<.05$). İmam hatip lisesinde öğrenim gören öğrencilerin diğer okul öğrencilerinden daha fazla kitap okumayı sevdiğini, alışkanlık haline getirdikleri ve daha istekli ve yararlı gördükleri görülmüştür. Bu durum okulların kütüphane ve içeriğinde kitap sayısı ile birlikte erişiminin kolay olması durumu ile bağdaştırılabilir. Ayrıca ders yoğunluğu, sınav kaygısı, ders programlarındaki farklılıklarında bu sonucu ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Farklı tür okullardan mezun olan öğrencilerin okuma tercihlerine yönelik yapılan araştırmalarda istatistiksel olarak önemli farklılıklar görülmemiştir (Arslantürk, 2008; Elkatmış, 2015, Temizyürek ve ark., 2013). Gerçekleştirilen bu araştırmada ise bu çalışmalardan farklı bir sonuç elde edilmiştir. Akkaya ve Özdemir'in (2013) çalışması ile ise sonuçlar örtüşmektedir.

Araştırmada sınıf değişkenine göre kitap okuma alışkanlığı toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<.05$). Öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe daha fazla okumaya yöneldikleri belirlenmiştir. Bu durum akademik başarının yükseltilmesinde ve sınav heyecanı ile mücadele edilmesinde önemli bir durum olarak görülmelidir. Öğrencilerin boş zamanlarında kitap okumayı tercih ettikleri böylelikle de bu durumdan uzaklaşabildikleri düşünülmektedir. Saraçoğlu ve arkadaşları (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada öğrencilerin okuma hızlarının sınıf düzeyi yükseldikçe arttığı belirlenmiştir. Aynı şekilde Baş'ın (2012) çalışmasında da sınıf düzeyi ile okuma alışkanlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen bu araştırmanın sonuçları alan yazını destekler niteliktedir.

Araştırma bulgularında spor yapma durumuna göre yarar boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Spor yapan öğrenciler ile yapmayanlar arasında kitap okuma alışkanlıkları toplam puan ortalamaları arasında fark bulunamazken spor yapanların yapmayanlara göre kitap okumayı daha faydalı gördükleri belirlenmiştir. Spor yapmayı seven ve spor yapmak için kendisine zaman ayırabilen öğrencilerin kitap okumanın da faydalarının farkındadır ancak okumayı alışkanlık haline getirmekte zorlandıkları düşünülmektedir. Boş zamanlarını sporla geçirdiklerinden kitap okumanın faydasını bilmelerine rağmen okumaya zaman ayırmamaktadır. Genellikle beden eğitimi ve spor okullarında öğrenim gören öğrencilerinde kitap okumayı alışkanlık haline getiremedikleri sonucu bir araştırmada görülmektedir Karataş ve arkadaşlarının (2015) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Bayan Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Fırat Üniversitesi Örneği) başlıklı çalışmasında da benzer bir sonuç tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda çocuklara ve gençlere kitap okuma alışkanlığının kazandırılabilmesi için şu önerilere yer verilmiştir.

- Çocuklara ve gençlere küçük yaşlardan itibaren kitap okuma alışkanlığı kazandırılmasına yönelik olarak aileleri bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Özellikle ebeveynlerin rol model olmaları çocukları kitap okuma alışkanlığı kazanmalarında motive edici bir unsur olacaktır.
- Okullarda erişimi kolay olacak şekilde kütüphaneler ve içerisindeki kitap sayıları çoğaltılmalıdır.
- Öğretmenlerin öğrenci üzerindeki etkisi düşünüldüğünde kitap okuma alışkanlığının aşılmasında önemli bir rol model oldukları göz ardı edilmemelidir.
- Çocukları gerçekleştirilecek olan imza günlerine, fuar vb. organizasyonlara hem aileler hem de okullar destekleyici şekilde yönlendirmelidir.
- Okullardaki rehberlik hizmetleriyle de koordineli bir şekilde çalışmalar yapılarak çocukların bilgi kazanması ve bu bilgiyi kullanması teşvik edilebilir.
- Ev ortamlarında kütüphane hazırlanabilir ve küçük yaşlardan itibaren çocukların var olan bilgi birikimleri de dikkate alınarak özel günlerinde kitap hediye edilebilir.
- Televizyon, bilgisayar, tablet vb. teknolojik cihazların kullanım süreleri ayarlanarak, kitap okuma zamanları oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, N., Özdemir, S. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi "İzmir-Buca Örneği". *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), s. 75-96.
- Aksaçoğlu, A. G., Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), s. 3-28.
- Akyol, H. (2006). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Aslantürk, E. (2008). *Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma İlgisi ve Alışkanlıklarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
- Baş, G. (2012). Reading Attitudes of High School Students: An Analysis From Different Variables. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 3(2), p. 47-58.
- Çakmak, T., Yılmaz, B. (2009). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Okuma Alışkanlığına Hazırlık Durumları Üzerine Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), s. 489-509.

- Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Ekici, S., Belli, E., Gürbüz, A. (2009). Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), s. 133-147.
- Elkatmış, M. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma İlgi Ve Alışkanlıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), s. 1223-1240.
- Filiz, K. (2004). Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Meslekle İlgili Okuma ve Araştırma Alışkanlıkları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), s. 231-242.
- Gömlüksiz, N. M. (2004). Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Bir Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), s. 185-195.
- Gündoğdu, C., Barata, B., Çelebi, E. (2016). 15-29 Yaş Arası Gençlerin Kitap Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi: Elazığ İl Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), s. 36-42.
- Gündüz, O., Şimşek, T. (2013). *Anlatım Teknikleri 1 Uygulamalı Okuma Eğitimi El Kitabı (2. baskı)*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İpşiroğlu, Z. (1997). *Düşünmeyi Öğrenme ve Öğretme*. İstanbul: Afa Yayıncılık.
- Karataş, Ö., Korkmaz, M., Yücel, S. A., Hacıcaferoğlu, S., Atalay, A. (2015). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Bayan Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Fırat Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 4(11), 161-181.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Sever, S., (2005). *Türkçe Öğretimi (Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin). Genişletilmiş 7. Baskı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Koç, S., Müftüoğlu, G., (1998). *Dinleme ve Okuma Öğretimi*. Erişim adresi: <http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/2277/unite04.pdf>
- Korkmaz, A. (2000). Yüksek Öğretim Gençliğinin Problemleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 145. ErişimAdresi:http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/1/korkmaz.htm
- Makotsı, R. (2005). *How Library Networks Can Help Reach Education Goals*. London: Book Aid.
- MEB. (2009a). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1- 5. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB. (2009b). *Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. ErişimAdresi:<http://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.asp?ara=7&Submit=Lisite> (ErişimTarihi: 03 Kasım 2017).
- MEB. (2012). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Okuma Becerileri Dersi Öğretim Programı*. Erişim Adresi: <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/?width=900> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2017).
- Meral, S., (2005). Enflasyon ve Enflasyonun Okuma Alışkanlığına Etkisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19(2), s. 309-324.
- Odabaş H., Odabaş Z. Y., Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), s. 431-465.
- Ovla, D. H., Taşdelen, B. (2012). Aykırı Değer Yönetimi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), s. 1-8.
- Örteş, G. (2010). *Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerinin 15-26 Yaş Arasındaki Gençler Tarafından Bilinirlik Düzeyi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özbay, M. (2013). *Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi*. Ankara: Öncü Kitapevi.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi I. 2. Baskı*, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Şahin, A. (2009). İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlıklarının Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), s. 215-232.
- Şanlıbaba, P., GÜMÜŞ, E. (2014). Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu Örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2(3), s. 44-49.
- Saraçoğlu, S. A., Dedebali, C. N., Karasakaloğlu, N. (2011). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sessiz Okuma Hızları ve Okuduğunu Anlama Düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), s. 177-193.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şimşek, O. F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, Temel İlkeler ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Temizyürek, F., Çolakoğlu, K. B. Çoskun, S., (2013). Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), s. 114-150.

- Tel, M., Öcalan, M., Ramazanođlu, F., Demirel, T., E. (2007). Bazı Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Beden Eğitimi ve Spor Bölümü đrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), s. 185-199.
- West, S. G., Finch, J. F., Curran, P. J. (1995). *Structural Equation Models With Nonnormal Variables and Remedies*. Akt: Hoyle, R.H. (Ed.) (1995). *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues and Applications*. Sage: London.
- Yalınkılıç, K. (2007). Türkçe đretmen Adaylarının Okumaya İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 1(1), s. 225-241.
- Yıldız, D., Ceran, D., Sevmez, H. (2015). Eğitim Fakültesi đrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Profili. *Uřak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), s. 141-166.
- Yılmaz, B. (2000). Çok Kültürlü Toplumlarda Etnik Azınlık ocuklarının Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(4), s. 451-465.
- [http1: acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/1382/mod_resource/content/2/B9_Normal%20Dagilim.pdf](http://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/1382/mod_resource/content/2/B9_Normal%20Dagilim.pdf). (Erişim Tarihi: 10.11.2017).